

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

สุภาพรพรณ์ หลงทะเล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 760 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า F-test

ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู จำแนกตามประสบการณ์การดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู

1) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก สร้างความเข้าใจให้กับครูในการนำข้อมูลความต้องการส่วนรวม ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษามาใช้ในการสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน

2) ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) ผู้บริหารควรให้การส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกด้านฐานข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และอาคารสถานที่ตามความต้องการจำเป็นของผู้รับผิดชอบดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเครื่องมือภายในโรงเรียน หรือคณะกรรมการกลางในการสร้างเครื่องมือตรวจสอบผลการดำเนินงานในรูปแบบของภาคีเครือข่าย

4) ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ส่งเสริมให้มีโครงสร้างพื้นฐานของระบบอินเทอร์เน็ตที่พร้อมสำหรับการใช้งานส่งเสริมให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

คำสำคัญ : ระบบการประกันคุณภาพ; การประกันคุณภาพการศึกษา; เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
อีเมล: nusu02@gmail.com

A STUDY OF PROMOTION GUIDELINES INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF EDUCATION INSTITUTION IN THE OPERATION OF TEACHERS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 31

Supaphun Longtalay¹

Abstract

The purpose of this research was to study promoted guidelines for the operation of quality assurance in educational institution, focusing on working performance of teachers under the authority of The Secondary Educational Service Area Office 31. The sample group of this researcher consisted of 760 teachers. The research instruments consisted of questionnaires and records of focus group. The statistical analyses used in this research were percentage, mean, *SD*. (F-test). The findings of this research were as follows: 1. The quality assurance operational level in educational institution, focusing on working performance of teachers. 2. The results of comparison on quality assurance operational levels in educational institution, focusing on working performance of teachers. 3. The promoted guidelines for the operation of quality assurance in educational institution. 1) For the operational Planning aspect (Plan), school administrators should encourage teachers to be concerned and understand in using the requirement data of public, community, and schools for synthesizing, in order to set up goals, build up the reliability to community. 2) For the Planned operational aspect (Do), school administrators should promote facilities on database, materials, equipment, technology, and buildings as requirements of persons who are responsible for carrying out the quality assurance in educational institution. 3) For the investigating and evaluating aspect (Check), both committee or central committee appointment and school equipment invention should be promoted in creating the investigating tools for assessing operational outcomes in a form of networking associations. 4) For the aspect of evaluating result adoption for improving working performance, educational institution should promote in launching fundamental structure of Internet system that is ready to be used; encourage the committees in taking a responsibility and management of information technology.

Keywords: Quality Assurance System; Educational Quality Assurance; Educational Service Area Office 31

¹ Education Program in Educational. Administration, Nakhonratchasima Rajabhat University
340 suranarai Road tumbol Naimueang Amphoe mueang Nakhonratchasima 30000
E-mail: nusu02@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันส่งผลให้โลกกลายเป็นโลกที่ไร้พรมแดน ที่มีระบบเศรษฐกิจเสรี มีความร่วมมือและการแข่งขันสูง โดยสิ่งที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน คือ ความรู้ที่เกิดจากสติปัญญา และความสามารถของคน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง (Office of the National Economic and Social Development Board, 2008, p.12) การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ พัฒนาเยาวชนในประเทศให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงได้กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย (National Legislative Assembly, 2007, p. 15) และในการที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพขึ้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับ

การประเมินคุณภาพภายนอก (Royal Thai Government Gazette, 2010, p. 17) ด้วยเหตุนี้การประกันคุณภาพภายใน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และการดำเนินการต้องมีความต่อเนื่อง ใน 3 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงาน อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ (Office of the National Education Commission (2000, pp. 2-4)

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งผลการบริหารจัดการตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีคุณภาพ ระดับดีเยี่ยม แต่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่ามีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวน 6 โรงเรียน (The secondary educational service area office 31., 2016) จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพภายนอก ไม่มีความสอดคล้องกัน ทั้งที่การประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินเพื่อรองรับและส่งผลโดยตรงต่อการประกันคุณภาพภายนอก

จากผลการบริหารจัดการตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 และผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 และเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก พบว่า ผลที่เกิดขึ้นนั้นมาจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ไม่เป็นปกติ และเนื่องจากมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ รวมทั้งเกณฑ์การประเมินมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้นเพื่อการได้รับการรับรองมาตรฐาน และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตลอดจนทั้งคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่มีประสพการณ์การทำงานแตกต่างกัน
3. เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

นิยามศัพท์

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยเริ่มตั้งแต่ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนางาน ดังนี้

1.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) หมายถึง การกำหนดนโยบายคุณภาพ และแผนการดำเนินงานคุณภาพ การกำหนดเป้าหมาย หรือมาตรฐานการศึกษา การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ การกำหนดงบประมาณ และการกำหนดผู้รับผิดชอบ หรือผู้ดำเนินการในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและรับทราบแผนก่อนการดำเนินงาน

1.2 การดำเนินการตามแผน (Do) หมายถึง การดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบ มีการส่งเสริมสนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน มีการกำกับติดตามและให้การนิเทศ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้มีประสิทธิภาพ

1.3 การตรวจสอบประเมินผล (Check) หมายถึง การดำเนินงานตรวจสอบประเมินผลภายในหลังจากมีการนำแผนไปปฏิบัติแล้ว เพื่อประเมินว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งในการดำเนินงาน บุคลากรทุกคนต้องมี

ส่วนร่วมในการประเมินผล มีขั้นตอนในการประเมินผลที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ ได้แก่ การวางกรอบการประเมินการจัดหา หรือจัดทำเครื่องมือ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายการตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

1.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) หมายถึงการดำเนินงานหลังจากมีการดำเนินการตรวจสอบประเมินผลภายในเรียบร้อยแล้ว บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม และรับทราบผลการประเมิน โดยมีการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้บรรลุตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา และนำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้สะดวก รวดเร็วและเป็นปัจจุบัน

2. แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ประสิทธิภาพการทำงานหมายถึงระยะเวลาในการได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 3,283 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 760 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

โดยใช้ตาราง Krejcie & Mogan (Worakham, 2013, p. 467) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) และใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่มตัวอย่าง

2. ขอบเขตของตัวแปร ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงานประกอบด้วย 1) ต่ำกว่า 5 ปี 2) 5-10 ปี และ 3) สูงกว่า 10 ปี ขึ้นไป ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู ประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดในการกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาครูด้านความรู้ความเข้าใจต่อระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Office of the Basic Education Commission (2011, pp. 2-3) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่รับ

ช่วงต่อมีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ Nuria Comet Senal (2008) ที่กล่าวว่า ระบบคุณภาพภายในมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยในการจัดการสถาบันและควบคุมกิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการวางแผน การจัดทำเอกสาร และการใช้ทรัพยากรที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ Sencila (2013) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในควรจะสร้างขึ้นโดยใช้พื้นฐานหลักการของมาตรฐานยุโรปและแนวทางในการการประกันคุณภาพ

ดังนั้น Office of the National Education Commission (2000, p. 11) ได้สรุปหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน
3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน และเขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมิน

ผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

ขณะที่ Pornrunroj (2014, pp. 16-19) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นการดำเนินการเพื่อให้นักศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งมีหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพ (Quality Development : QD) ซึ่งเป็นกระบวนการหรือแนวทางในการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนหรือแนวทางที่เหมาะสมผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบนั้น ประกอบด้วย การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผล ตามหลัก PDCA และการพัฒนาต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง
2. การส่งเสริมคุณภาพ (Quality Enhancement : QE) ซึ่งเป็นวิธีการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี โดยคำนึงถึงการสร้างแรงจูงใจ (Motivation) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) และ
3. กรอบการประกันคุณภาพ (Quality Framework : QF) ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จลุล่วงและเป็นไปตามเกณฑ์และมีมาตรฐานตามกำหนด

ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

Office of the National Education Commission (2000) ได้ให้แนวทางขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในดังนี้

1. การเตรียมการ ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยสร้างความตระหนัก และพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร และการแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยการพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหาร
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ขั้นตอน

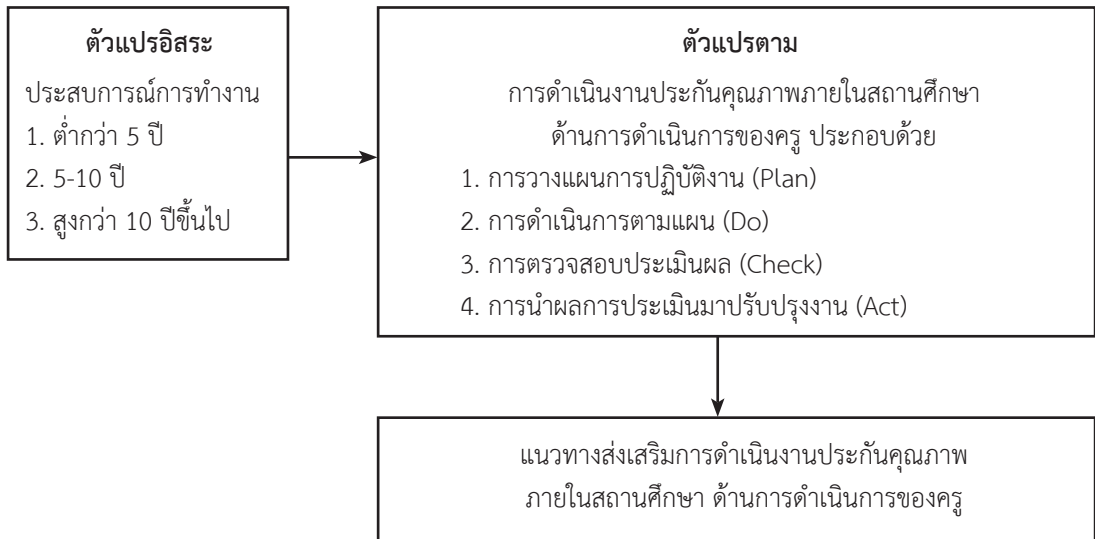
การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) 3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เป็นการจัดทำรายงานการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาที่เป็นผลมาจากการดำเนินงานทั้งหมดของสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำเสนอรายงานแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป และเป็นฐานข้อมูลสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีขั้นตอนการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาที่ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์ และแปลผล การเขียนรายงานประจำปีของสถานศึกษา การนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ และการรายงานและเปิดเผยต่อผู้เกี่ยวข้อง

แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Office of the Basic Education Commission, 2011, pp. 9-30) ได้ให้แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จะยึดหลักการ 3 ประการ ได้แก่ การกระจายอำนาจ (Decentralization) การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) และการแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ขณะที่ Duangpim (2010) กล่าว

ว่า การพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาและเตรียมการเพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา การวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศทางการศึกษาคอบทุกด้านและมีเอกสารครบตามเกณฑ์ การนำแผนงานประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยมีการทบทวนสร้างความเข้าใจร่วมกันและพัฒนาบุคลากรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและมีการนิเทศ กำกับติดตามการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล มีการจัดทำเอกสารสรุปรายงานการตรวจสอบและการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยมีการเตรียมข้อมูลสารสนเทศของการประกันคุณภาพการศึกษาและบุคลากรมีความพร้อมที่จะรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จำนวน 3,283 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จำนวน 760 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการ ทั้ง 4 ด้าน เพื่อนำข้อคำถามในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสองข้อของแต่ละด้านไปเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า F-test

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 สรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, SD = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.61$) รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินการตามแผน (Do) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, SD = 0.62$) และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88, SD = 0.65$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.83, SD = 0.65$)

2. ผลการเปรียบเทียบความแปรปรวนของระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จำแนกตามประสบการณ์การดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน สรุปผลได้ดังนี้ 1. ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก สร้างความเข้าใจให้กับครูในการนำข้อมูลความต้องการส่วนรวม ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษามาใช้ในการสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน และสร้างภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2. ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) ผู้บริหารควรให้การส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกด้านฐานข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และอาคารสถานที่ตามความต้องการจำเป็นของผู้รับผิดชอบดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้และศึกษาคู่มือเอกสารการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแล และให้ความช่วยเหลือในการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนางาน 3. ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเครื่องมือภายในโรงเรียน หรือคณะกรรมการกลางในการสร้างเครื่องมือตรวจสอบผลการดำเนินงานในรูปแบบของภาคีเครือข่าย ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัย 4. ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ส่งเสริมให้มีโครงสร้างพื้นฐานของระบบอินเทอร์เน็ตที่พร้อมสำหรับการใช้งานส่งเสริมให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ดูแลระบบฐานข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลและแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย สามารถเรียกใช้และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกระดับ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินการตามแผน (Do) และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครูเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ อีกทั้งตระหนักและเข้าใจว่าในการที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นต้องให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนและพัฒนาการศึกษาภายใต้ระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย

การวางแผน การทำตามแผน การประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงาน อันเป็นระบบในการควบคุม ตรวจสอบและตัดสินคุณภาพ การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการดำเนินการ 4 ด้าน ทั้งด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) มีค่าเฉลี่ยสูง และมีระดับการปฏิบัติในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ซึ่งเป็นด้านที่มีความสำคัญอันดับแรกในการที่จะดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และไม่เพียงแต่ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) เท่านั้นที่มีความสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานยังต้องมีการนำแผนสู่การปฏิบัติหรือการดำเนินงานตามแผน (Do) รวมถึงมีการตรวจสอบประเมินผล (Check) และนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ซึ่งจะทำให้การพัฒนาและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาดังกล่าวบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Noisong (2009) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jaisaen (2010) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

ของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จำแนกตามประสบการณ์การดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการอีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนด รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (Royal Thai Government Gazette, 2010, p.17) ดังนั้นเมื่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นหนึ่งในภารกิจที่สำคัญ จึงนับได้ว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการบริการจัดการ และ

การทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษานั้น ต้องศึกษา เรียนรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อีกทั้งปัจจุบันข้อมูล ข่าวสาร สื่อเทคโนโลยี มีความทันสมัย จึงเป็นการง่ายในการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนั้นครูทุกคนจึงมีโอกาสในการเรียนรู้และนำความรู้นั้นสู่การดำเนินงาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูทุกคนไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากน้อยต่างกันก็ตาม ต่างต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว เป็นผลให้ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ในการทำงานของครูที่แตกต่างกัน มีผลต่อการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่า ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก สร้างความเข้าใจให้กับครูในการนำข้อมูลความต้องการส่วนรวม ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษามาใช้ในการสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน และสร้างภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) ผู้บริหารควรให้การส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกด้านฐานข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และอาคารสถานที่ตามความต้องการจำเป็นของผู้รับผิดชอบดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม

พัฒนาความรู้และศึกษาคู่มือเอกสารการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแล และให้ความช่วยเหลือในการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนางานด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเครื่องมือภายในโรงเรียน หรือคณะกรรมการกลางในการสร้างเครื่องมือตรวจสอบผลการดำเนินงานในรูปแบบของภาคีเครือข่าย ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ส่งเสริมให้มีโครงสร้างพื้นฐานของระบบอินเทอร์เน็ตที่พร้อมสำหรับการใช้งานส่งเสริมให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ดูแลระบบฐานข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลและแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย สามารถเรียกใช้และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกระดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น ได้มีการกำหนดขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน และกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้อย่างครอบคลุมทุกขั้นตอน จึงส่งผลให้มีแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอันเป็นกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา จึงส่งผลให้มีการกำหนดแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถาน

ศึกษา ทั้ง 4 ด้านที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้ สามารถนำสู่การกำหนดนโยบายในการพัฒนาขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ให้มีเป้าหมายและกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jaisaen. (2010) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในส่วนของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งพบว่ามีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง นำคิด นำปฏิบัติ มีความมุ่งมั่นทุ่มเทและจริงจังต่อการทำงาน มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เน้นการเสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการทำงานหรือการทำงานเป็นทีม 2) การสร้างความตระหนักให้กับครู บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงาน/โครงการต่าง ๆ ให้ความสำคัญ และการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมไปศึกษาดูงาน เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจนให้ความสำคัญกับการจัดระบบการเรียนการสอนของครูเป็นอันดับแรกเพราะการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผู้เรียนมากยิ่งขึ้น 4) การชี้แจง การสร้างความเข้าใจให้กับกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น ถึงบทบาทหน้าที่

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในรูปแบบการจัดการเชิงคุณภาพที่ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องจากการจัดระบบ/วางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Action) และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบการทำงานร่วมกันระหว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาในสังกัด ในลักษณะความร่วมมือ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน และเน้นการตัดสินใจของสถานศึกษาเป็นสำคัญสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tarian (2012) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านน้ำชำ (วิชัยชนานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ในส่วนของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านน้ำชำ (วิชัยชนานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ซึ่งพบว่าสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการติดตามตรวจสอบ ทบทวนการดำเนินงานตามปฏิทินอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมเป็นปัจจุบันโดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานในท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล กระจายอำนาจ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ Office of the Basic Education Commission (2011, pp. 9-30) ใน

ส่วนของการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะทำงานในส่วนอื่น ๆ ของสถานศึกษาโดยมีการร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Duangpim (2010) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การศึกษาและเตรียมการเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา 2) การวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศทางการศึกษาคอบทุกด้านและมีเอกสารครบตามเกณฑ์ 3) การนำแผนงานประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยมีการทบทวนสร้างความเข้าใจร่วมกันและพัฒนาบุคลากร จัดส่งอำนวยความสะดวกและมีการนิเทศ กำกับติดตาม 4) การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล มีการจัดทำเอกสารสรุปรายงานการตรวจสอบ 5) การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยมีการเตรียมข้อมูลสารสนเทศของการประกันคุณภาพการศึกษาและบุคลากรมีความพร้อมที่จะรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก ความเข้าใจและส่งเสริมให้ครู ชุมชนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเพราะ

การสร้างความตระหนักเป็นหัวใจหลักของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ควรเริ่มต้นที่ผู้บริหารให้ความสำคัญ

1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งด้านฐานข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความต้องการจำเป็นของครู และให้มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนจากผลการดำเนินงานเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

1.3 ควรส่งเสริมให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานตามแผนและนิเทศ ติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และรายงานผลการนิเทศ ติดตามอย่างชัดเจน

1.4 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตรวจสอบผลการดำเนินงานที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับตัวบ่งชี้

1.5 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศดูแลระบบฐานข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัย สามารถเรียกใช้และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

1.6 ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการทั้งด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของครู

2.4 ควรศึกษาการพัฒนาคู่มือการตรวจสอบ
ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Reference

- Duangpim, T. (2010). *The development of Educational Quality Assurance of Bankraphochangmor School, Kunkhan District, Si Sa Ket Province*. Thesis of Master of Education. [In Thai]
- Jaisaen, K. (2010). *Guidelines to develop educational institute which wanted to develop to operation of internal quality assurance in Kamphaeng phet educational service area office 2*, Thesis of Master of Education, Kamphaengphet Rajabhat University. [In Thai]
- Noisong, Y. (2009). *Alternative : State and Problems of internal Quality Assurance in schools under the office of Mukdahan Educational service area*. Master of Education, Sakonnakhon Rajabhat University. [In Thai]
- Nuria, Comet Senal. (2008). *Internal Quality Assurance and the European Standards and Guidelines*. Retrieved August 2, 2016, from http://www.enqa.eu/indirme/papers-and-reports/workshop-and-seminar/ENQA_wr7_IQA.pdf [In Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2011). *The preparation of the annual report of the educational institution in accordance with the Ministerial Regulations on the system and quality assurance of education in 2010*. Bangkok: Printing Agriculture Cooperatives of Thailand. [In Thai]
- Office of the National Education Commission. (2000). *Internal quality assurance guidelines: To be ready for external evaluation*. Bangkok: Pimdee. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2008). *National Economic and Social Development Plan No 10 (2007-2011)*. Bangkok: Pimdee. [In Thai]
- Pornrungrroj, C (2014). *Quality of student's a purpose of evaluation* (2nd ed.). Bangkok: Office of Nation Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) [In Thai]
- Royal Thai Government Gazette. (2010). National Education Act B. E. 2542, and amendments: Second national education act B.E.2545, 2002 and amendments: Third national education act B. E. 2553. Retrieved May 6, 2016, from <https://www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/NationalEducation.pdf> [In Thai]
- Sencila, V. (2013). *Lithuanian experience in Internal Quality Assurance*. Retrieved August 2, 2016, from http://www.eurashe.eu/library/quality-he/EURASHE_Sem_QA_

- Tarian, P. (2012). *The development for the operation of internal quality assurance of Ban Namcm School (Wichaichayanukhrao) Under Phrae service area office 1.* (Thesis of Master of Education). perating Plan B.E. 2559, 2016 of The secondary educational service area office 31. Retrieved September 8, 2016, from <https://drive.google.com/drive/folders/0B0TxFTn-7skSTVlUUGVvU1RhC2s>[In Thai]
- Worakham, P. (2013). *The educational research.* Maha Sarakham: Taksila Printing. [In Thai]